

Fremtiden skapes nå!

Forskningsmiljøenes bidrag og rolle i klimakampen?

Hva er fremtidens energikilder?

Hva er utfordringene knyttet til å satse fornybart?

Unni Steinsmo

Konsernsjef, SINTEF

Natur og ungdom

Naturvernforbundet

Tekna

Klimaseminaret 24.september

SINTEF 1950 -2010: Fra et oppdragskontor ved NTH til en posisjon som det fjerde største oppdragsforskningsinstituttet i Europa.

✓ KUNDER

- ✓ Vi selger FoU tjenester for 2,8 mrd.kr til 57 ulike land verden over.

✓ FAG

- ✓ Vi er partnere i ni "Center of Excellence" innen fornybar energi og CO₂ håndtering, og er en stor aktør i EU innen energi og miljø.

✓ FOLK

- ✓ Vi er 2.123 ansatte fra 69 ulike nasjonaliteter – 46% har Dr.grad.

Dette er vår tid:

- Det høye kunnskapsnivået og de nye teknologiene
- Den nye globale virkeligheten
- De store samfunnsutfordringene

Anbefalinger til de politiske partiene foran
Stortingsvalget 2009 fra SINTEF og NTNU

En helhetlig satsing på klima og energi

«...det er forenlig å gjennomføre store reduksjoner
i klimagassutslipp samtidig med en forbedring av
folks levekår på jorda.»

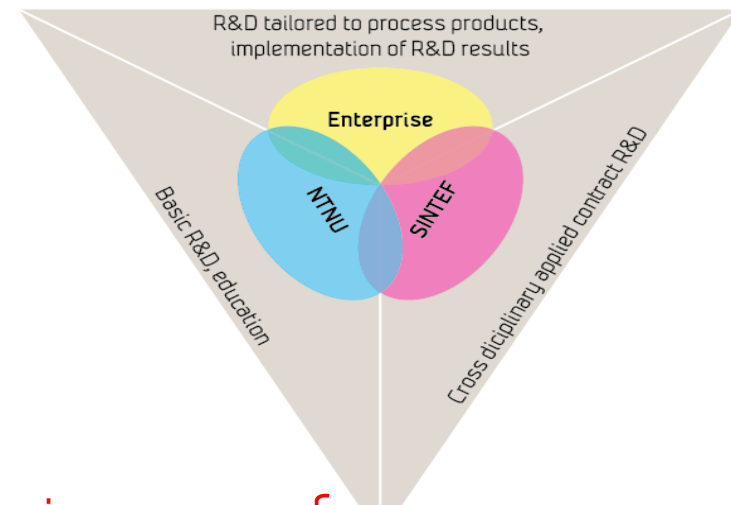
 NTNU
Det skapende universitet

 SINTEF

Vårt bidrag og rolle: Leverer løsninger

Vårt perspektiv:

- ✓ Leverer løsninger på de store utfordringene
- ✓ Ta kunnskap i bruk i hele bredden
- ✓ Samarbeid og dialog
- ✓ Ivareta og skape arbeidsplasser, - også i Norge

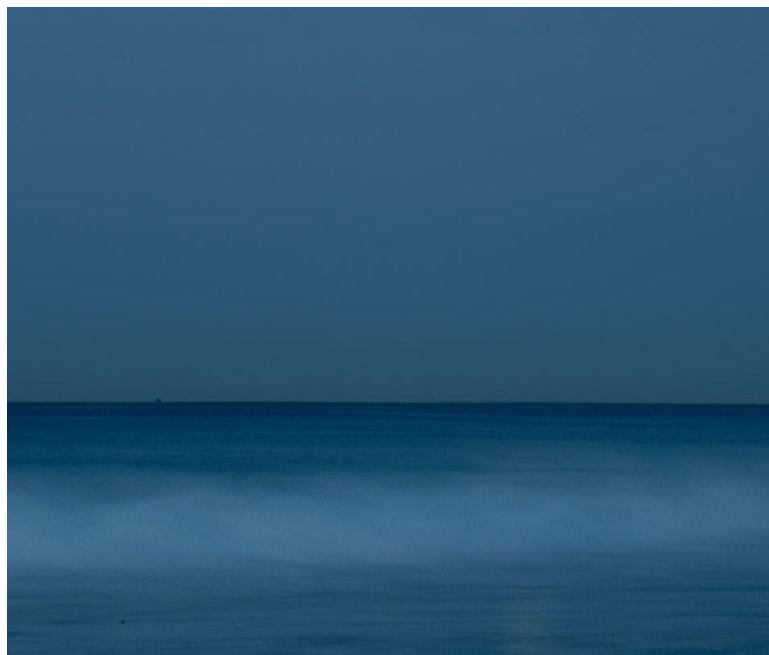

Vi trenger å styrke dialogen mellom forskning og samfunn.

Bærekraftig utvikling handler om vår evne til å finne en balanse.

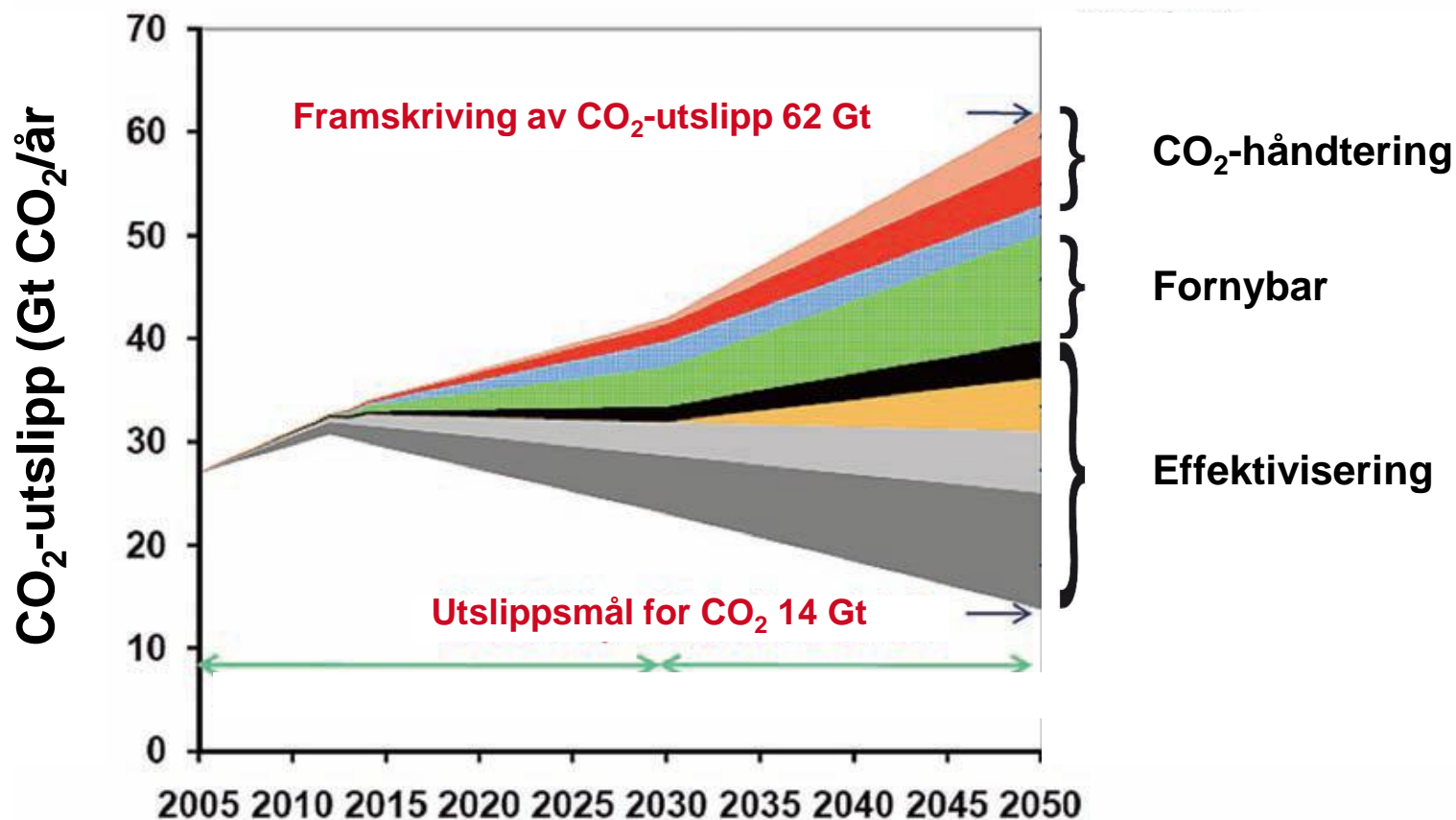
- Miljø
- Ressursforvaltning
- Fremtidens arbeidsplasser
- Og det gode samfunnet

Med kunnskap!

Vi trenger blant annet å vite mer om folk, kulturer, organisasjoner.

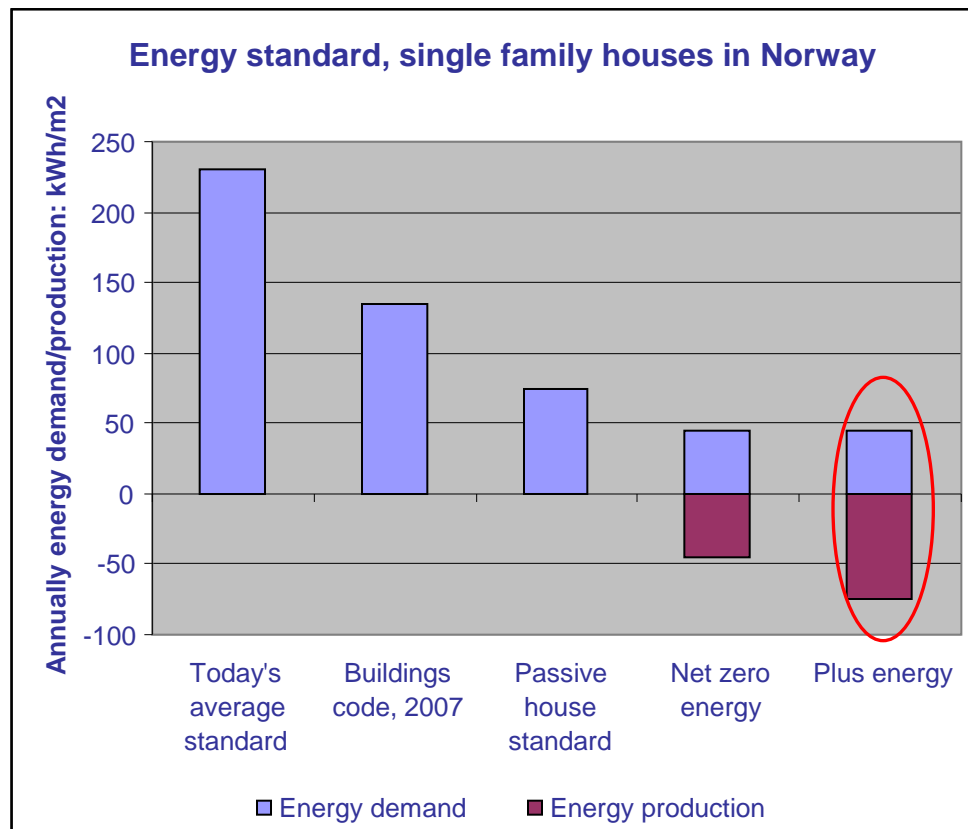
Det er avgjørende at det vi gjør faktisk fører til mindre utslipp.

Og det er andre tiltak i tillegg som kan gi vesentlige bidrag.

Kilde: OECD/IEA - 2008

Vi må rydde i eget hus.

Kilde: SINTEF Byggforsk

40 % av norsk energiforbruk er i bygninger

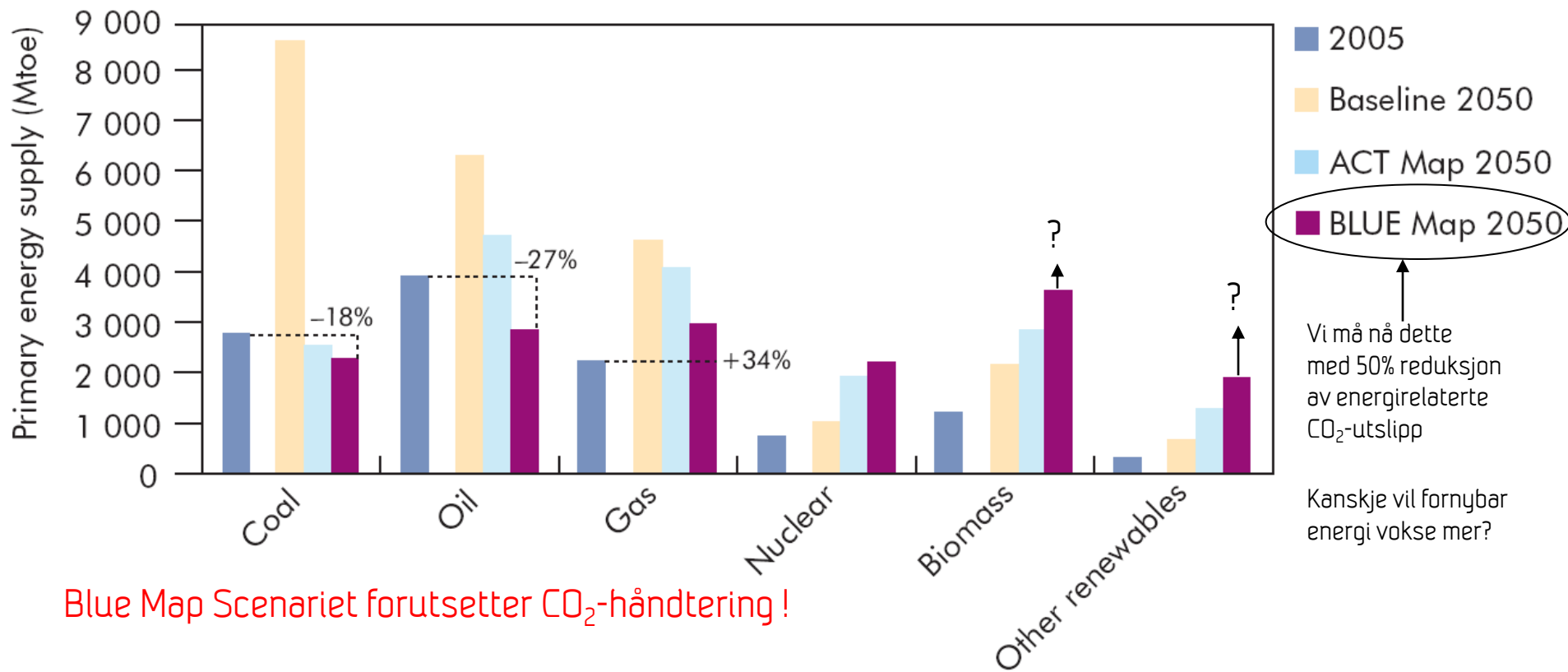
Mulig å spare 12 TWh pr år i 2020

Reduserer CO₂-utslipp med 6 millioner tonn/år

Selv med kraftig satsing på fornybar energi vil verden trenge olje og gass i fremtiden

Figure 2.38 ► World fuel supply for Baseline, ACT Map and BLUE Map, 2050

Blue Map Scenariet forutsetter CO₂-håndtering !

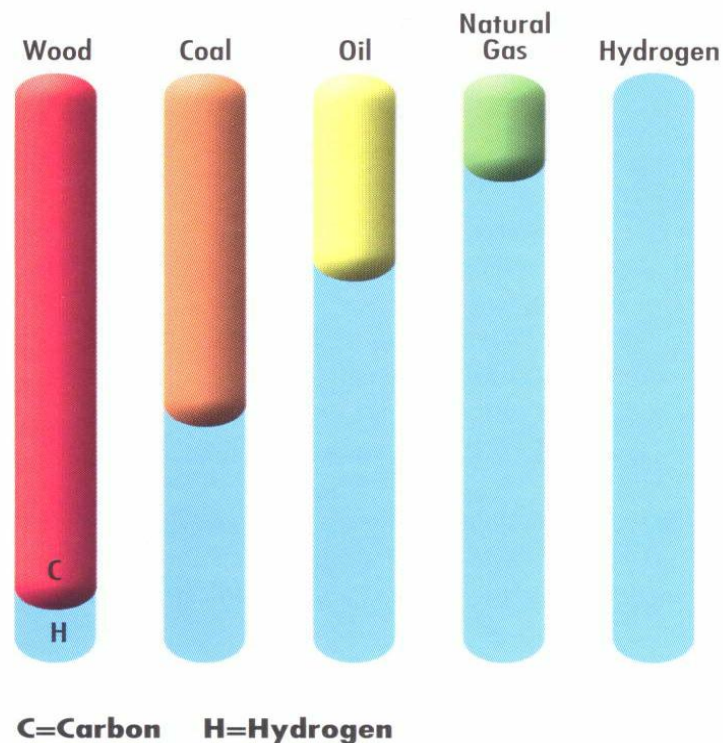
Source: IEA Energy Technology Perspectives 2008

Key point

Fossil fuels continue to play a key role in the ACT Map and BLUE Map scenarios.

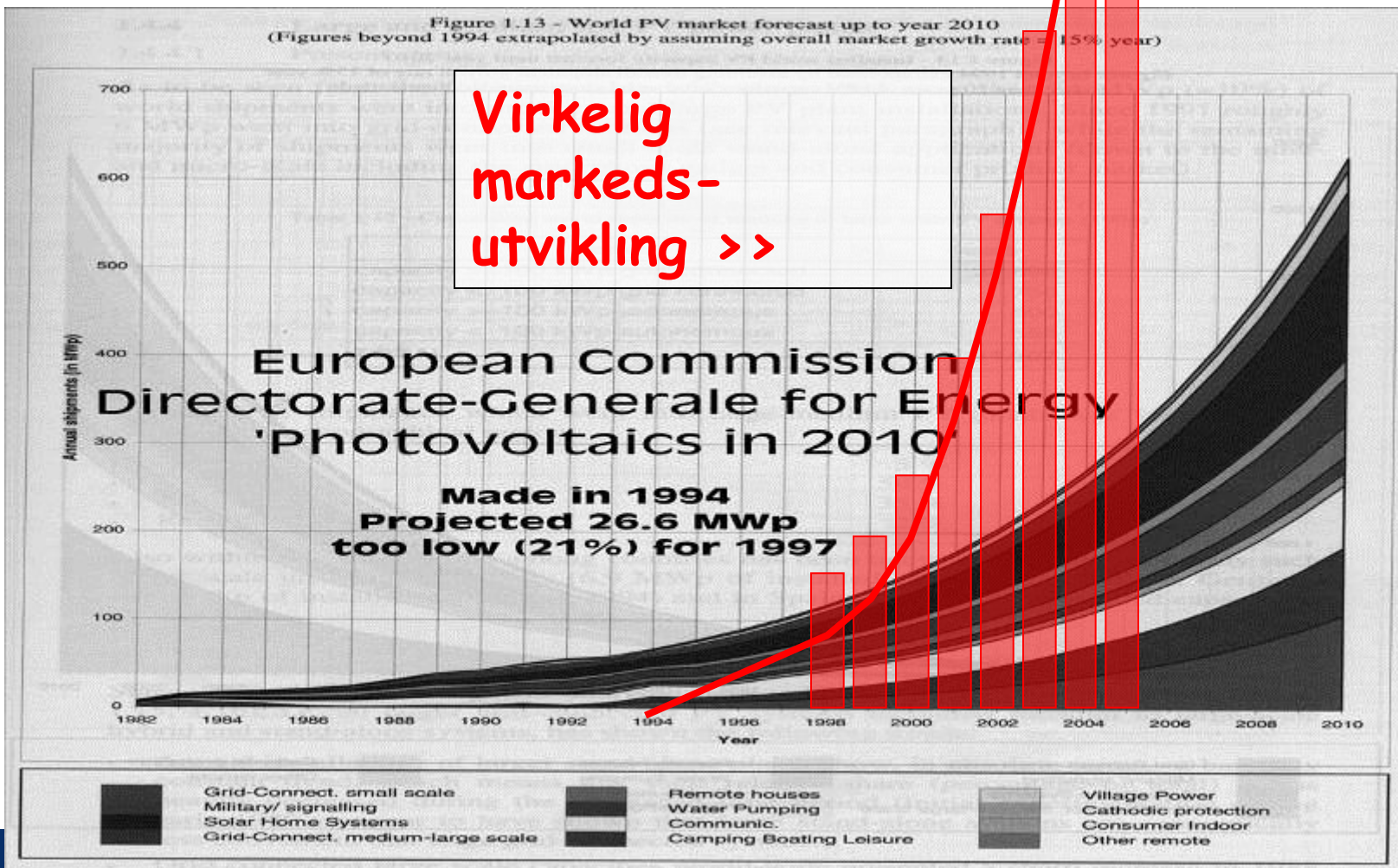
Selv uten CO₂ håndtering, er bruk av gass en del av løsningen.

- Å erstatte gamle kullkraftverk med nye gasskraftverk kan redusere utslipp av CO₂ med 60 -70% per kWh.
- Gass kan også anvendes i transport.
- Og til produksjon av materialer.

Endring er mulig.

Figure 1.13 - World PV market forecast up to year 2010
(Figures beyond 1994 extrapolated by assuming overall market growth rate = 15% year)

Solar electricity- getting closer to grid parity.

Photovoltaic module price learning curve since 1976 (\$/W_p)

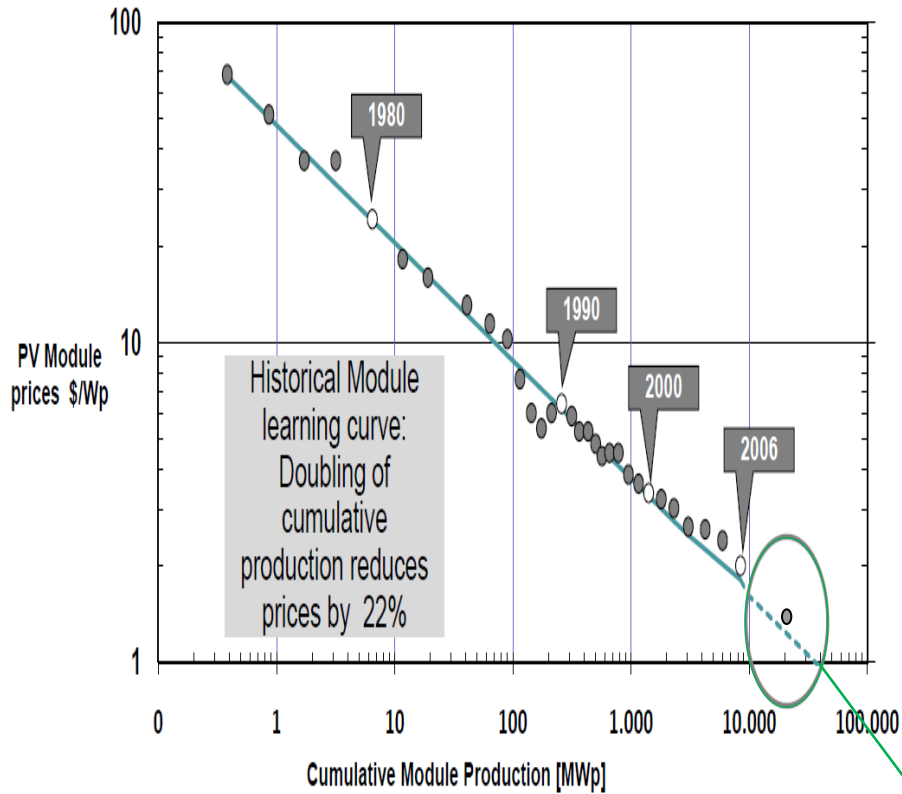
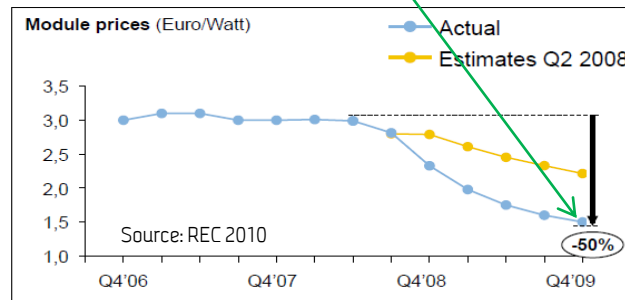
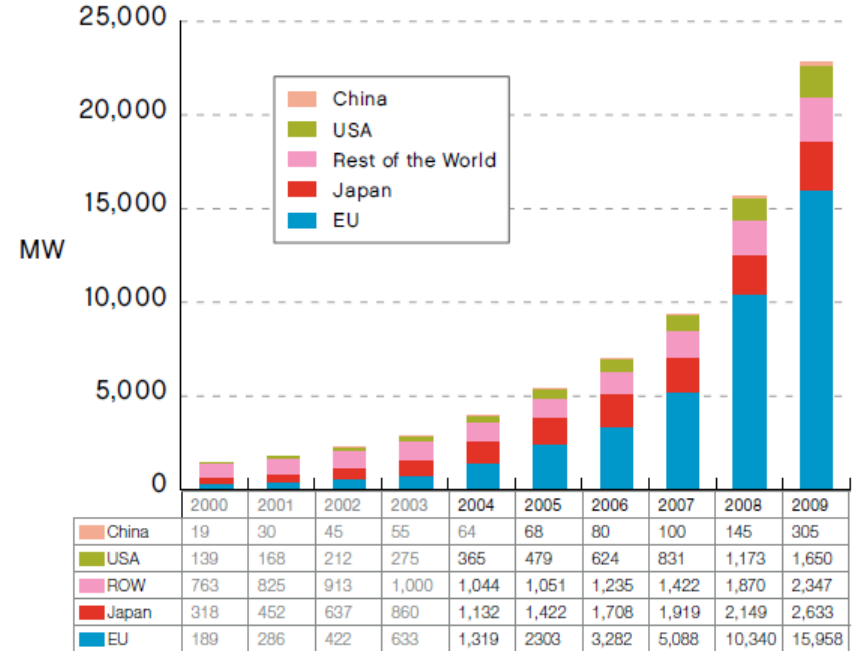

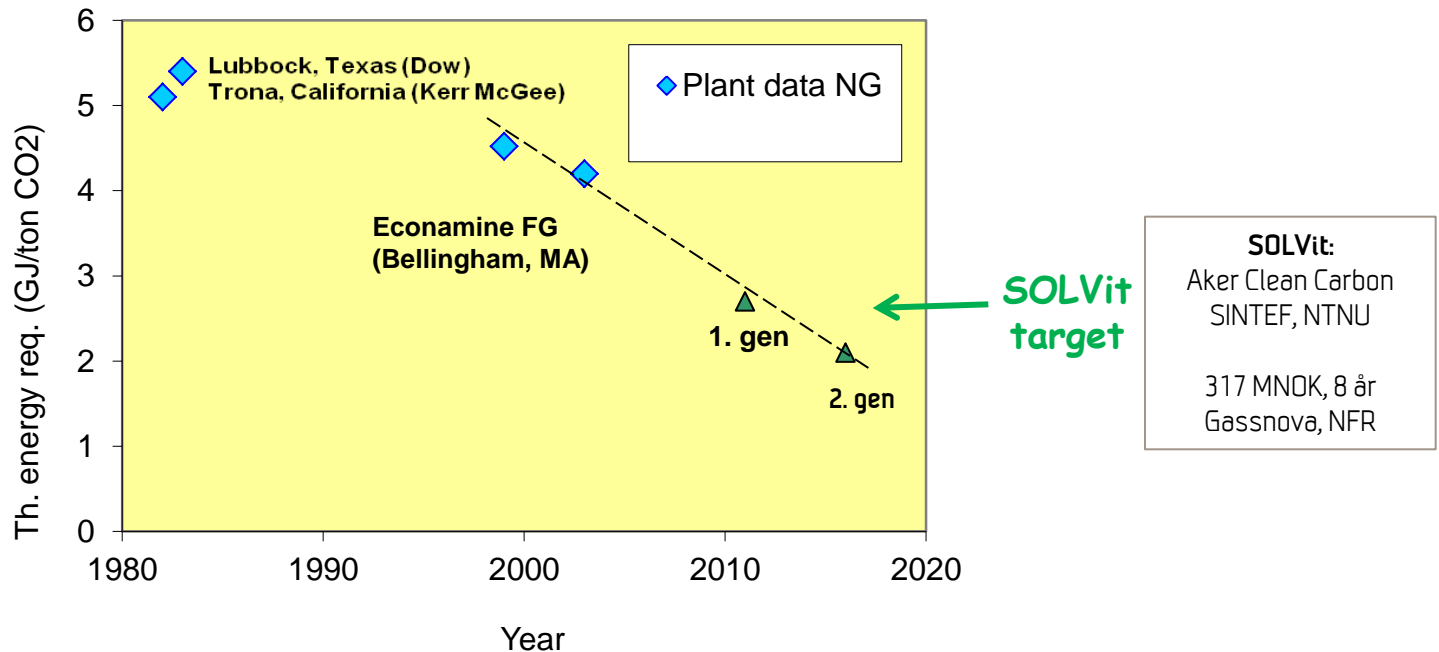
Figure 1 - Historical development of World cumulative PV power installed in main geographies

Source: EPIA 2009, 2010

Teknologiens tilgjengelighet.

- I lab og pilotskala lærer vi hvordan vi kan fange CO₂ mest mulig økonomisk og miljøvennlig – fra dag til dag – løpende kostnader.

- Vi har én lærekurve til: Investeringen i det industrielle anlegget. Det første anlegget blir dyrt. Det dyreste. Noen må gå foran. For å begynne på den industrielle lærekurven.

Tilgjengelighet vil si kommersielt tilgjengelig.

Teknologiens tilgjengelighet.

Behovet for teknologigjennombrudd.

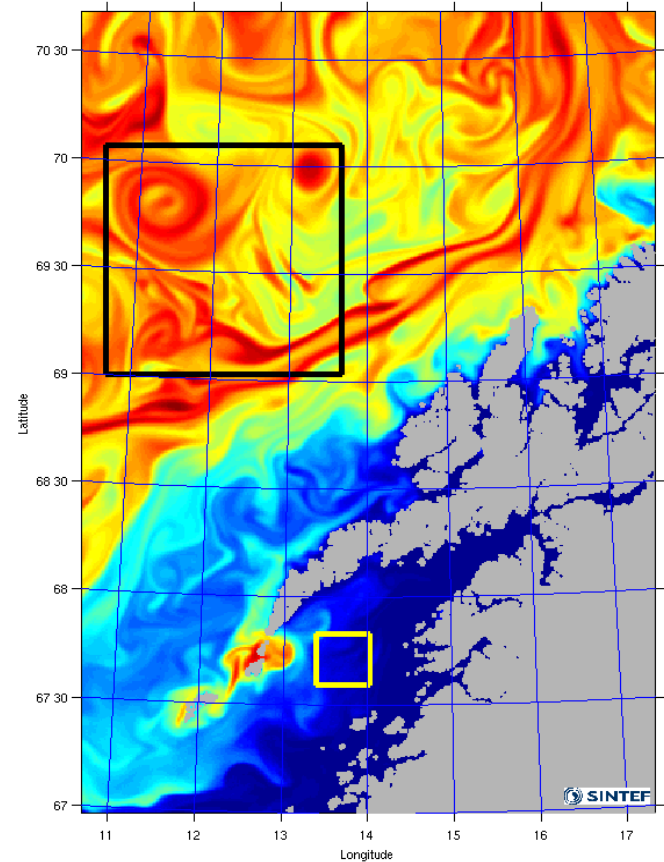
- Mottiltak olje&gass industrien
    - **CCS (etter forbrenning) (før forbrenning) (oxy-fuel)**
    - Fjerning og lagring av CO₂ fra naturgass.
    - **Nye prosesser [f.eks bioteknologi]**
  - Energi kilder
    - **Sol energi**
    - **Offshore vind**
    - **Bio-energi**
  - Energi bærere
    - **Hydrogen**
    - **Elektrisitet**
    - **Gass**
- Gul** = behov for teknologigjennombrudd
Grønn = behov for reduserte kostnader og/eller energieffektivisering

Dette er en presentasjon fra 2008.
Hva har skjedd?

De store endringene krever investeringer i infrastruktur.

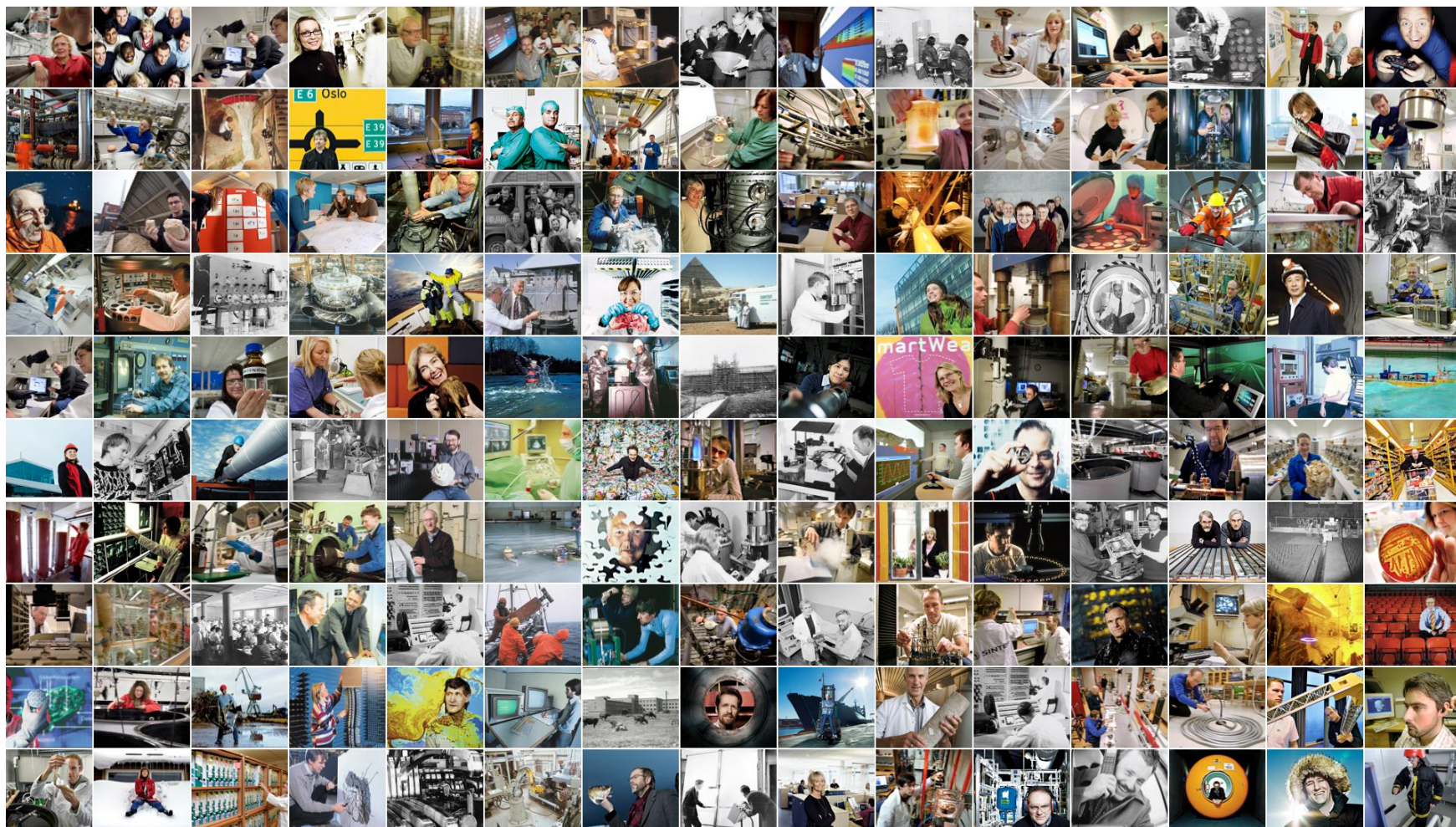

Vi må evne å håndtere dilemmaene, - sammen

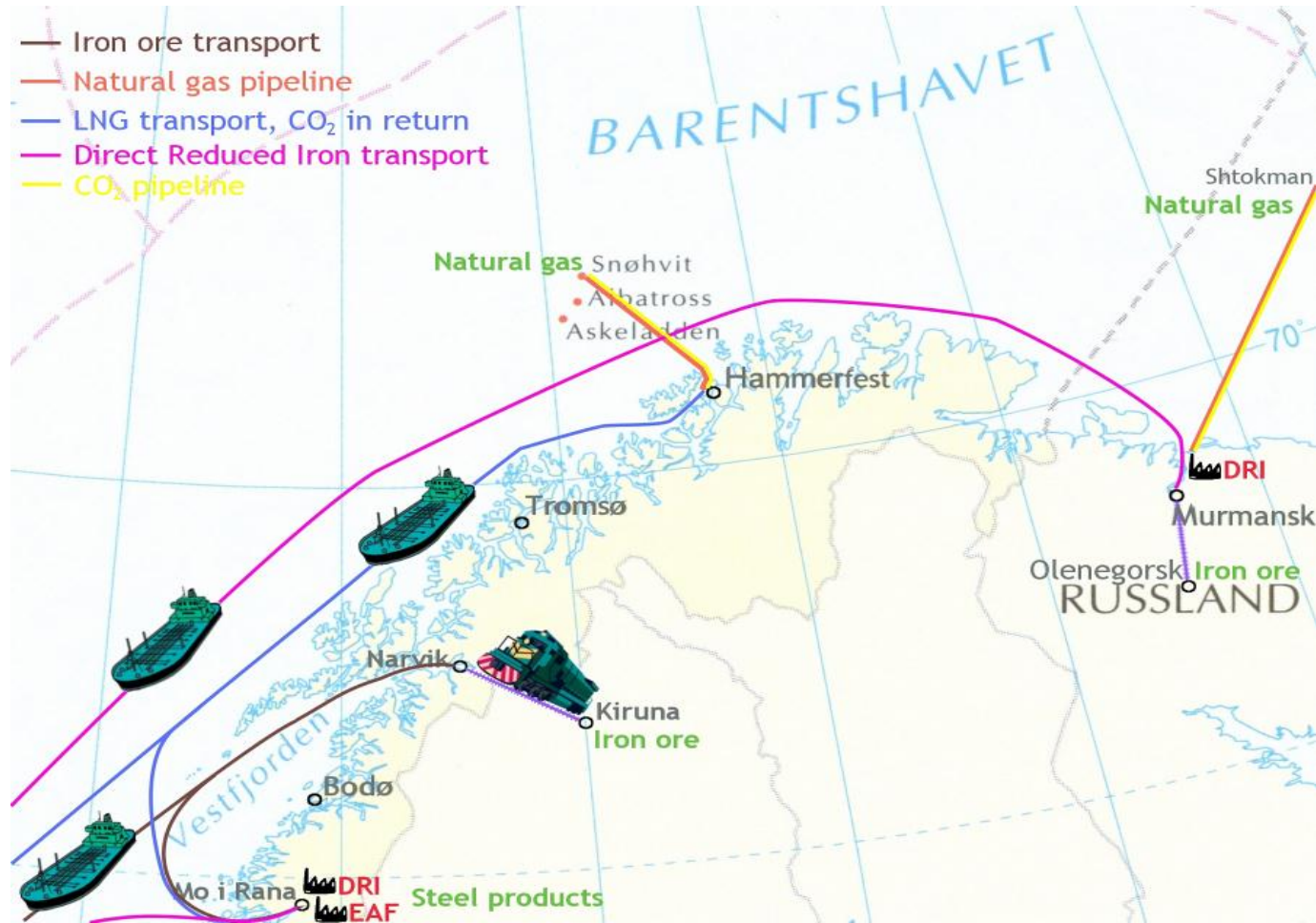
Sukkertare, 3dje generasjons biodrivstoff

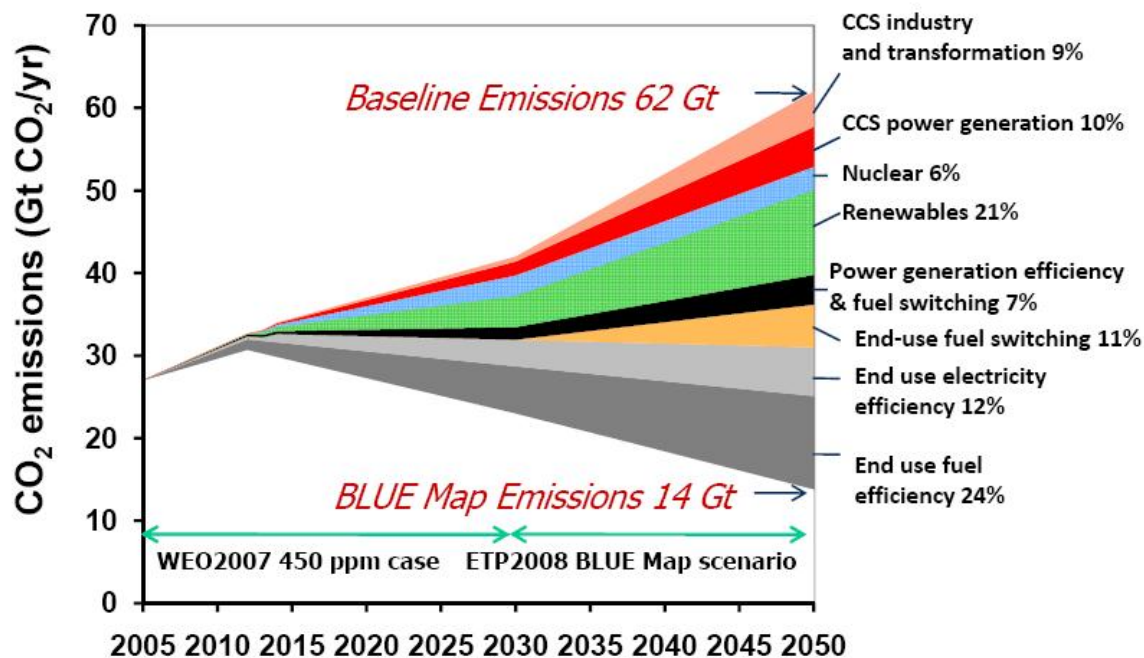

Takk for invitasjonen! Takk for at dere lyttet!

Bærekraftig industriell verdiskaping

A New Energy Revolution: Cutting Energy Related CO₂ Emissions

In support of the G8 Plan of Action

© OECD/IEA - 2008

Fem konkrete tiltak i Norge

Reduserer 16 mill tonn CO₂ innen 2020

Kostnad for staten: 7 mrd/år

Kilde: ENKL-planen 2009

Fase ut all oljefyring

Elektrifisere 20 prosent av bilparken

Elektrifisere 25 prosent av olje- og gassvirksomheten på sokkelen

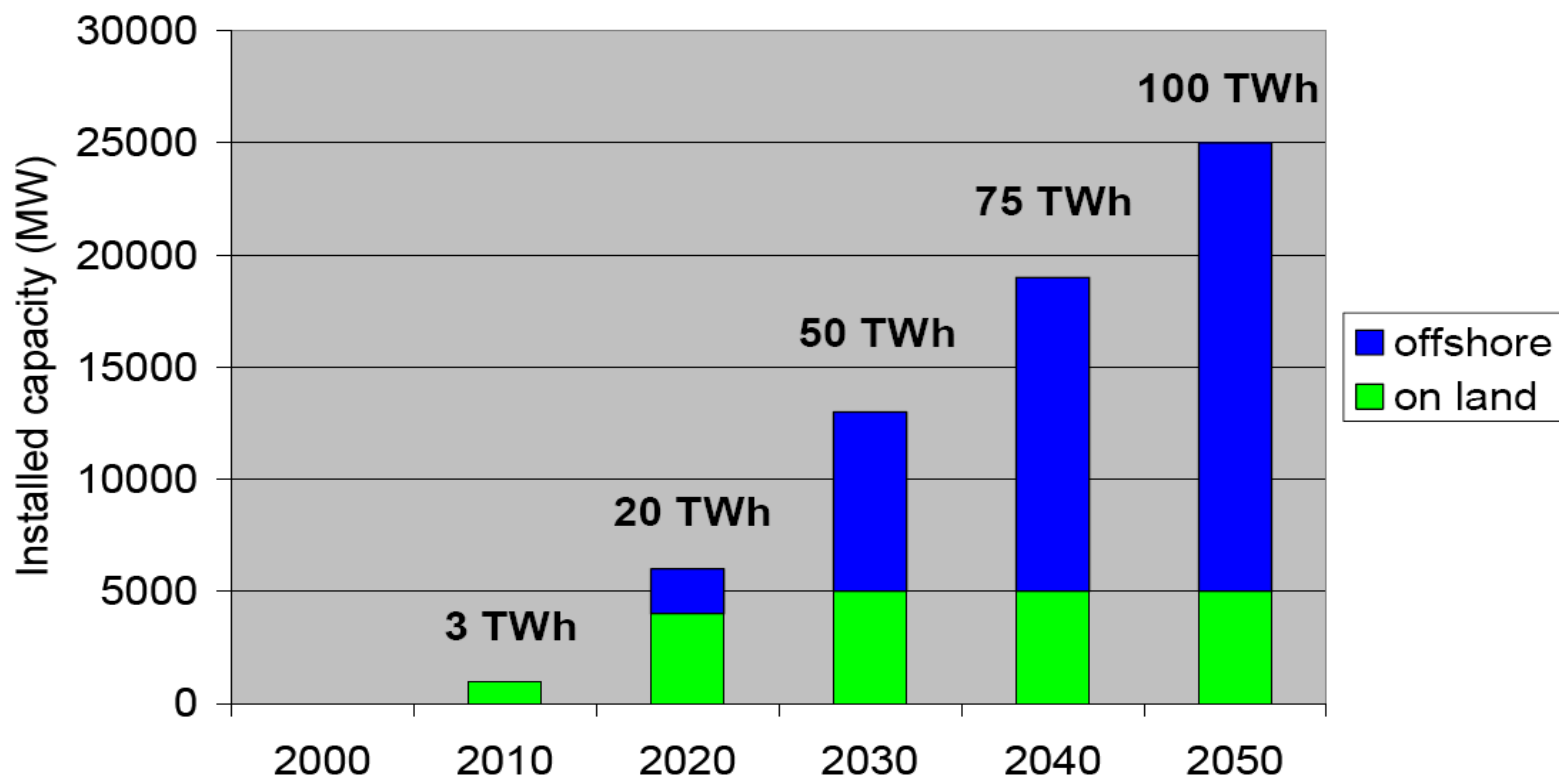
Installere karbonfangst og lagring på seks industrielle punktutslipp

Intensivere arbeidet med energi-effektivisering

Vi valgte å investere i vindenergi.

Wind in Norway: 2000 - 2050

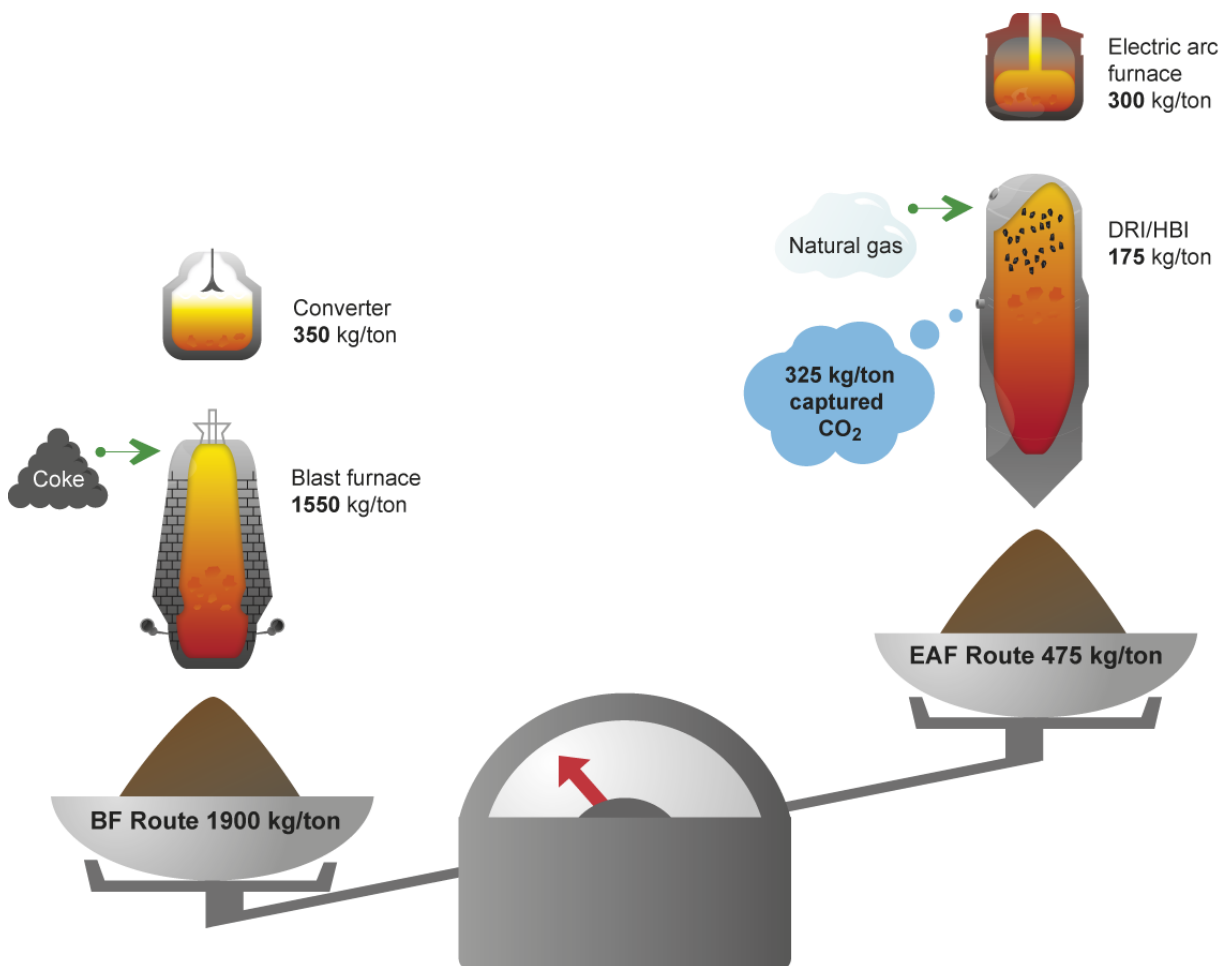

Ballpark numbers!

CO2 saving (Mt/y)	0	2	15	37	56	76
Investment (GNOK)	0	15	90	195	285	375
Area (km ²)	0	100	600	1300	1900	2500

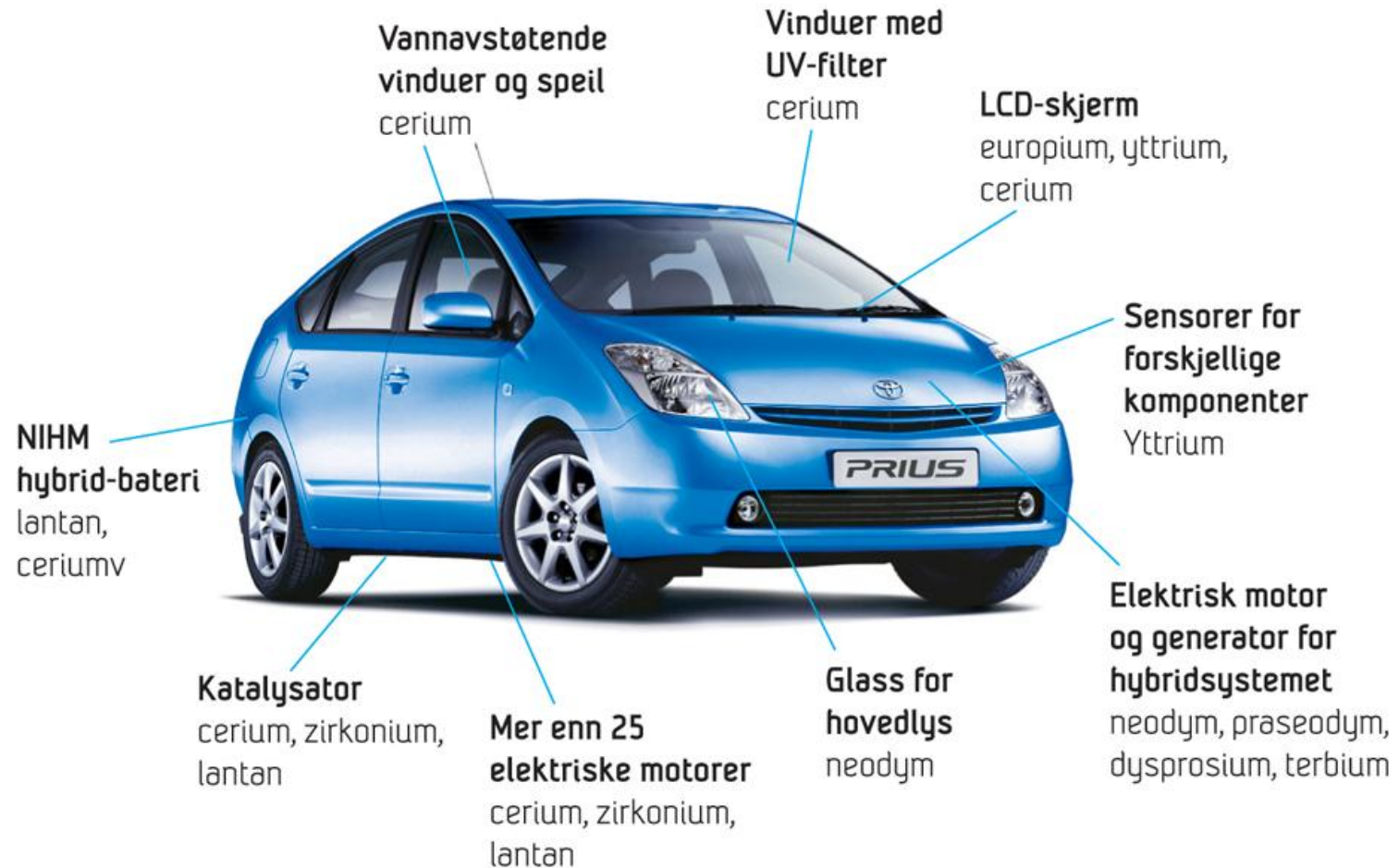
Norway land area 304 280 km² + offshore; CO2 emissions (2006); 53,5 million tons

Et mulig dramatisk reduksjon i CO₂

Teknologiene og materialene

De sjeldne jordmineralene

Future Mobility will be characterized by the Electrification of the Drive Train

